

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Neurčitá solární legislativa roku 2010: Jak ji (ne)využit při obhajobě?

Od roku 2010 bylo zahájeno množství trestních stíhání proti provozovatelům solárních elektráren (FVE) a dalším osobám, které s jejich výstavbou byly spojeny. Orgány činné v trestním řízení (OČTŘ) tvrdí, že tyto osoby jednaly protiprávně. Relevantní právní předpisy však nebyly jednoznačné. Jak lze tuto skutečnost využít při obhajobě? A kde jsou limity takového argumentu?

OČTŘ nyní (nejen) provozovatele řady solárních elektráren viní ze spáchání trestného činu podvodu a zahajují proti nim trestní stíhání. Hlavním důvodem je zpravidla to, že k žádosti o udělení licence doložili revizní zprávu a předávací protokol (resp. jiný dokument prokazující vlastnické či užívací právo k energetickému zařízení), které byly zpracovány dříve, než byla elektrárna osazena všemi solárními panely. Obvinění tak měli činit proto, aby byla příslušná solární elektrárna považována za zdroj uvedený do provozu v roce 2010 (nikoli později) a získali tak nárok na podstatně vyšší podporu.^[1]

Právní rámec podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů

Podmínky výplaty podpory byly v roce 2010 upraveny zákonem č. [180/2005](#) Sb., podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). Dle § 6 uvedeného zákona měl Energetický regulační úřad (ERÚ) stanovit vždy na kalendářní rok dopředu výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů samostatně pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů a tzv. zelené bonusy.

ERÚ tak činil pomocí cenových rozhodnutí. Dle bodu 1.9 cenového rozhodnutí č. 4/2009 se u nově zřizované výroby elektřiny nebo zdroje uvedením do provozu rozuměl den, kdy výrobce začal v souladu s rozhodnutím o udělení licence a vzniku oprávnění k výkonu licencované činnosti vyrábět a dodávat elektřinu do elektrizační soustavy při uplatnění podpory formou výkupních cen nebo kdy poprvé začal vyrábět elektřinu při uplatnění podpory formou zelených bonusů. ERÚ dne 27. 10. 2010 zveřejnil stanovisko, dle kterého lze za den uvedení výroby do provozu označit pozdější z termínů „účinná“ licence na výrobu elektřiny a datum prvního paralelního připojení výroby k distribuční soustavě.

Pokud jde o licenci, podmínky jejího vydání upravoval zákon č. [458/2000](#) Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) a vyhláška č. [426/2005](#) Sb. (dále jen „vyhláška“). Žadatel byl dle § 5 odst. 3 energetického zákona mimo jiné povinen doložit vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení. Energetické zařízení dále muselo mít technickou úroveň odpovídající právním předpisům a technickým normám.

Technické předpoklady: Kdy je elektrárna bezpečná?

Podrobnosti prokázání technických předpokladů u nových energetických zařízení upravoval § 9 písm. a) vyhlášky, kde byl vyžadován mimo jiné doklad prokazující splnění požadavků k zajištění bezpečnosti práce (zpráva o revizi) stanovených zvláštním právním předpisem. Jednalo se o § 6c odst. 1 písm. a) zákona č. [174/1968](#) Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce. Na tento

zákon navazuje prováděcí vyhláška 73/2010 Sb., o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, která spolu s technickými normami upravuje obsah revize.

Technické předpoklady tak nebyly upraveny přímo v zákoně, ale až v prováděcím právním předpisu v kombinaci s dalšími neprávními normami. Již toto komplikovalo žadateli o licenci možnost získat samostatně vědomost o tom, kdy a jak může být zpracována revizní zpráva. Ani z těchto norem však podrobné podmínky vypracování revizní zprávy nevyplývaly.

Jednotný výklad nepanoval ani mezi odborníky. Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*problematika náležitostí revizí fotovoltaických elektráren byla v rozhodné době natolik složitá a neustálená, že ani nyní, s odstupem času, nelze nalézt mezi předními znaleckými ústavy, jakými nepochybně jsou ČVUT i VUT, shodu na tom, zda bylo pro řádné provedení tzv. výchozí revize potřeba, aby byly na fotovoltaické elektrárně nainstalovány všechny fotovoltaické panely.*“^[2]

Pokud mají na problematiku revizních zpráv odlišný názor různé znalecké ústavy, nelze klást za vinu laikovi, že vycházel z přesvědčení odpovídajícího názoru VUT (až s odstupem shledaného nesprávným). Tedy že je v pořádku, pokud je provedena revize na elektrárně, která je dokončena ve všech svých částech kromě instalace všech panelů.

Při revizi elektrických rozvodů v domě také nejsou zároveň revidovány spotřebiče, které mají být do zásuvek připojeny. Z podobného přesvědčení vycházela řada revizních techniků, která jej předala provozovatelům budovaných solárních elektráren. Ti z něj často v důvěře v odborníka a i vzhledem k jeho logickému vyznění vycházeli a nechali tak revizní zprávu zpracovat z dnešního pohledu předčasně.

Vlastnické právo: Kdy jej lze převést?

Podobná situace je v případě prokázání vlastnického nebo užívacího právo k energetickému zařízení. Vyhláška stanovila v § 7 jak pro vlastnické, tak pro užívací právo několik právních titulů, kterými je bylo možné prokázat. Tento výčet nebyl konečným, neboť vyhláška umožnila vlastnické či užívací právo prokázat i souhlasným prohlášením smluvních stran, případně i jiným způsobem, nevzbuzujícím důvodné pochybnosti.

Vyhláška nespécifikovala bližší podrobnosti předkládaných dokumentů, ani to, v jaké fázi výstavby se musí elektrárna v rozhodné době nacházet. Tedy zda musí být dokončena včetně instalovaných panelů.

Prokázání vlastnického práva neznamená to samé jako prokázání dokončenosti elektrárny. O prokazování dokončenosti energetický zákon ani vyhláška nehovořily. Argumentem OČTŘ o nepravdivých předávacích protokolech bývá, že nelze převést vlastnické právo k nedokončenému zařízení. Takový argument je však problematický. Předání energetického zařízení je soukromoprávním úkonem a je proto v dispozici smluvních stran. Ty si mohou předat dílo a převést k němu vlastnické právo i před jeho dokončením.

Je-li tedy např. ze strany OČTŘ vytykán podpis předávacího protokolu k solární elektrárně před datem jejího osazení panely, je třeba se ptát, proč k tomuto „předčasnému“ podpisu došlo. Usilovaly smluvní strany o navození dojmu dokončené elektrárny a uvedení ERÚ v omyl? Nebo žadatel pouze koncem roku 2010 usiloval o urychlení řízení u přetíženého ERÚ s předpokladem, že elektrárna bude dokončena včetně osazení všech panelů před datem prvního paralelního připojení, jehož realizaci do 31. 12. 2010 považoval pro stanovení výše podpory za klíčovou? Samostatnou otázkou pak může být i to, jak si žadatel vykládal pojem „energetické zařízení“.

Kdy (ne)lze neurčitou legislativou argumentovat?

Jedním ze základních znaků a předpokladů právního státu a právní jistoty je takové uspořádání státu, v němž každý, fyzická osoba i osoba právnická, může mít důvěru v právo. Prvním předpokladem jistoty v oblasti aplikace práva je seznatelnost právní normy, resp. seznatelnost právního stavu a předvídatelnost právního rozhodnutí. Tak uvádí právní teorie[3] a opakovaně zdůrazňuje Ústavní soud.[4]

Neurčitost právní normy a její potenciální dvojí (či vícenásobný) výklad má významný vliv na trestní odpovědnost obviněného. Není rozhodné, jakým způsobem jsou relevantní právní normy vykládány po letech. Lze připomenout judikaturu Nejvyššího soudu, který k úmyslu uvádí: „(...) je tedy třeba úmyslného zavinění, a to ne v kterýkoliv okamžik, ale již od počátku jeho jednání vůči poškozenému.“[5] V době relevantního jednání nebyly judikatorní závěry ohledně revizních zpráv vysloveny. Zpětná aplikace judikatury je ve svém důsledku obdobná retroaktivní aplikaci trestního zákona, která je přípustná pouze, jestliže to je pro pachatele příznivější, nikoliv naopak.

Ústavní soud zdůrazňuje, že jednání je třeba hodnotit jednak v tehdejší „dobovém“ kontextu.[6] Dobový kontext přitom vyplývá z výše zmíněné judikatury Nejvyššího správního soudu, dle které byla problematika náležitostí revizí fotovoltaických elektráren v rozhodné době složitá a neustálená. Tento závěr však lze vztáhnout i na další otázky spojené se solárními kauzami.

Argumentace OČTŘ o podvodném úmyslu může narazit i tehdy, pokud obviněný jednal na radu odborníka. V takovém případě dle judikatury zpravidla nelze dovodit úmyslné zavinění.[7] V kontextu solární elektrárny jde zpravidla o případy, kdy se obviněný spolehl na radu, resp. práci revizního technika (v případě revizní zprávy) či zhotovitele (v případě předávacího protokolu či jiného dokumentu).

Na druhou stranu má i argumentace neurčitými právními předpisy své limity. V případě revizní zprávy tak např. bylo judikováno, že je věcí žadatele o licenci, aby si zajistil řádné doklady, kterými podkládá svou žádost. Po žadateli o licenci lze požadovat, aby při volbě revizního technika postupoval obezřetně a důsledně vyžadoval jeho řádný postup, k němuž by měl poskytnout prostor a potřebnou součinnost. Neměl by být pouhým pasivním příjemcem revizní zprávy. Naopak by měl ověřit minimálně to, zda v revizní zprávě deklarovaná kontrola proběhla.[8] Je také třeba vzít v úvahu technický stav elektrárny ke dni provedení revize. Pokud zdaleka neumožňoval, aby byla na elektrárně osvědčována bezpečnost, bude se moci obviněný zříci jen stěží své odpovědnosti s odkazem na nedostatek technických znalostí a spolehnutí se na odborníky. Je významný rozdíl, zda např. elektrárna byla v rozhodné době těsně před dokončením, nebo se jednalo o značně rozestavěnou stavbu, která byla dokončena např. až na počátku roku 2011.[9]

Ústavní soud ve své judikatuře konstantně zdůrazňuje povinnost soudů vždy vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na konkrétních skutkových zjištěních.[10] Na tyto individuální okolnosti je třeba se zaměřit a vystavět na nich komplexní obhajobu obviněného.

Mgr. Petr Motyčka,
advokát

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

[1] V roce 2010 došlo k zásadní novelizaci zákona č. [180/2005](#) Sb. Tato změna spolu s následně vydaným cenovým rozhodnutím ERÚ č. 2/2010 umožnila razantní snížení podpory. Pro zdroje s instalovaným výkonem nad 100 kW uvedené do provozu od 1. 1. 2011 byla stanovena výkupní cena elektřiny na 5 500 Kč/MWh oproti 12 150 Kč/MWh pro zdroje uvedené do provozu v roce 2010.

[2] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2017, č. j. 2 As 313/2015 - 492. Soud dále popisuje: „Zatímco ČVUT zastává názor, že tomu tak být muselo a svůj názor podpírá zněním českých technických norem, VUT (a také odborníci pod vedením Ing. Táborského, kteří zpracovali posudek předložený stěžovatelkou) na základě znění stejných technických norem dospívá k opačnému závěru, neboť je interpretuje tak, že revize se týká jen elektrických instalací, kterými však podle VUT není bezprostřední zapojení fotovoltaických panelů. VUT označuje fotovoltaické panely za zařízení, které na rozdíl od instalací není třeba revidovat, neboť je opatřeno označením CE.“

[3] Viktor Knapp: Teorie práva, C. H. Beck, Praha 1995, str. 205 a násl.

[4] Např. nález Ústavního soudu ze dne 5. 5. 1997, sp. zn. IV. ÚS 34/97, nález Ústavního soudu ze dne 14. 11. 2000, sp. zn. I. ÚS 337/99, nález Ústavního soudu ze dne 12. 6. 2012, sp. zn. II. ÚS 3898/11

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 6 Tdo 568/2015

[6] Nález Ústavního soudu ze dne 24. 9. 2019, sp. zn. II. ÚS 698/19

[7] Např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 848/2010

[8] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2016, č. j. 9 As 256/2015 - 229

[9] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2020, sp. zn. 3 Tdo 42/2020

[10] Nález Ústavního soudu ze dne Pl. ÚS 34/09

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)